

SATURA RĀDĪTAJS

	Lpp. VII
<i>Jānis Rudzītis</i> — TAUTAS DZIESMU METRIKA	VII
<i>Prof. K. Straubergs</i> — SIEVAS LŪKOŠANA	1
PRECĪBAS VĒLĀKOS LAIKOS	17
7. <i>Tautas (precinieki) nāk</i>	17
a) <i>Vispārīgi apcerējumi</i>	17
b) <i>Tautas atnāk nejauši, pārsteidz nevērīgu vai laisku meitu nepiekopušos</i>	32
c) <i>Tautas aiz vārtiem un pagalmā</i>	35
8. <i>Brāļi saņem, māsa pabaro tautu zirgus par zimi, ka precības pieņem, un otrādi, ja precības īsi atraida</i>	55
9. <i>Istabā viesi apsveicina namatēvu un sevišķi namamāti un taisni vai aplinkus izteic savu nolūku un vajadzību</i>	62
10. <i>Mielasts</i>	67
a) <i>Ciema kukulis un brandvīns no precinieku puses</i>	67
b) <i>Namamāte klāj galdu un mielo viesus</i>	69
11. <i>Meitas iet rādīties</i>	70
12. <i>Bildināšana</i>	72
a) <i>Tautu dēla jeb precinieku dziesmas</i>	72
b) <i>Meitas un meitu draudzes dziesmas</i>	82
13. <i>Atraida</i>	117
a) <i>Meitu dziesmas</i>	117
b) <i>Nopeltā, atraidītā puisa gaudas un apmierināšanās</i>	129
14. <i>Pieņem precības</i>	149
a) <i>Meita gājēja un ar mātes un brāļu atļauju apsolās</i>	149
b) <i>Tēvs, māte, brāļi atvēl tautām meitu vai māsu, dažreiz pret viņas pašas gribu</i>	150
15. <i>Taujājas, rauga vietu</i>	153
<i>Prof. K. Straubergs</i> — PRECĪBAS UN DERĪBAS	155
PRECĪBU UN DERĪBU DZIESMAS	171
16. <i>Sader, dod roku, dod un mij gredzenus</i>	171
a) <i>Līgavas draudzes dziesmas</i>	171
b) <i>Tautieša dziesmas</i>	181
17. <i>Rokas nauda saderot</i>	187
18. <i>Derību mielasts jeb »lielais brandvīns«</i>	188
19. <i>Dāvanas</i>	190
a) <i>Līgavas dāvanas līgavainim</i>	190
b) <i>Līgavaiņa dāvanas līgavai</i>	192
20. <i>Apdziedāšana un zobgāļība dažādos precību brīžos un atgadījumos</i>	193
21. <i>Dažādas dziesmas un apcerējumi, kas zīmējas uz precībām</i>	210
22. <i>Preciniekus izvada no līgavas mājām</i>	220
23. <i>Precinieki pārnāk savās mājās</i>	221
24. <i>Tautietis apciemo sarunāto līgaviņu, sevišķi nakti</i>	222
25. <i>Līgavainis atsakās no puisiu dienām, no meitiņām māsiņām</i>	225

	Lpp.
26. <i>Atsaka, atder, šķiŗas. Atstātā lŗgavaiŗa un lŗgavas gaudas</i>	226
KĀZAS	236
1. <i>Daŗādu ieraŗu un likumu pildiŗana pirms kĀzām</i>	236
a) <i>DĀvanas kungam un mĀcŗtĀjam, pirmajam — atļauŗas zŗmes dabŗŗanai, otram — pierakstŗŗanai un uzsaukŗšanai baznŗcĀ</i>	236
b) <i>Uzsaukŗšana baznŗcĀ</i>	236
c) <i>Viesu aicinĀŗšana kĀzās, vedŗjos vai panĀkstos</i>	236
2. <i>Poŗas un gaŗavoŗas kĀzām tiklab lŗgavaiŗa, kĀ lŗgavas mĀjās</i>	239
a) <i>Audzina, baro, kaŗ zŗrgus, spodrŗna ratus, segŗus un aizjŗgu</i> ...	239
b) <i>ŗuj apŗŗbu, taisa rotu</i>	244
c) <i>Dara alu, cep maŗzi, vĀra gaŗu</i>	245
d) <i>Puŗŗo istabu, kaisa zilŗm un ziedŗem</i>	246
e) <i>Kaŗ un mŗŗŗna zobenu</i>	246
f) <i>DaŗĀdas dziesmas</i>	247
3. <i>KĀzu svŗtrŗts un pirmĀ kĀzu diena pirms un pŗc laulĀŗanas</i>	251
a) <i>Ģŗrbj un puŗŗo lŗgavainŗ, lŗgavu</i>	251
b) <i>KĀzu rŗtĀ mĀjās un pŗc laulĀŗanas pie baznŗcas lŗgavainŗs un lŗgava turas rokās kopĀ</i>	255
c) <i>Lŗgava pabaro savu vedamo brĀŗa zŗrgu</i>	253
d) <i>Baznŗcŗni poŗas, jŗdz zŗrgus un izbrauc; ceļĀ uz baznŗcu</i>	254
e) <i>KĀzu ļaudŗs baznŗcĀ</i>	254
f) <i>LaulĀŗana</i>	254
g) <i>Sagaida baznŗcŗenus pĀrbraucam lŗgavas un lŗgavaiŗa galĀ</i>	256
h) <i>Jaunais brĀŗlis (dieverŗs) nosedz lŗgavai villainŗ</i>	257
i) <i>Ved lŗgavu no klŗts istabĀ</i>	257
j) <i>Ievedot cŗrt ar zobenu durvŗs krustu</i>	257
k) <i>Sŗdŗna lŗgavu un lŗgavainŗ aiz galda</i>	257
l) <i>Piesauc Laimu un Gausa mĀtŗ</i>	259
m) <i>Laulŗbu ēdiens</i>	259
n) <i>Lŗgavaiŗa spŗka mŗŗŗnĀjums klŗtŗ</i>	260
o) <i>BrĀŗlis aiz skopuma nedod mĀsai pienĀcŗga goda azaida</i>	260
p) <i>DaŗĀdas dziesmas</i>	260
r) <i>Lŗgavainŗs drŗz aizjĀj viens pats uz savĀm mĀjĀm, lai izŗikotu un sŗtŗtu vedŗjus</i>	261
s) <i>Kavŗkļu dŗļ mĀjās palŗkuŗŗe</i>	261
4. <i>Vedŗju rŗkoŗanĀs lŗgavaiŗa galĀ, no mĀjĀm izbraucot un ceļĀ uz lŗgavas mĀjĀm</i>	263
5. <i>Vedŗŗi atbrauc lŗgavas mĀjās</i>	272
a) <i>MĀjŗnŗki gaida vedŗjus atbraucam</i>	272
b) <i>Aizverŗ un apsarga vĀrtus</i>	274
c) <i>Vedŗŗi lŗdzas, lai laiŗ vŗŗus sŗtĀ</i>	274
d) <i>Sargŗ vedŗjus papŗŗekŗu visĀdŗ apdzŗed un tirda, kur braucot, ko meklŗjot u. t. t.</i>	275
e) <i>Daŗŗ vedŗŗi pĀrŗecŗna zŗrgus pĀr sŗtu, vai arŗ ielauŗas pagalmĀ no nĀpsargĀtas puses</i>	276
f) <i>Pŗc lielas kaulŗŗanĀs ielaiŗ visus vedŗjus pagalmĀ</i>	277
g) <i>Apdzŗed vedŗjus, vedŗju zŗrgus un ratus</i>	278
h) <i>Vedŗŗi turpreŗtŗ uzliela sevi un savus kumeļus</i>	281
i) <i>Vedŗjus aicina istabĀ un apsveicina</i>	285

	Lpp.
j) Sveša smaka istabā!	286
k) Ienes kārti vedēju virsdrēbēm	286
l) Vedējmātes kukulis, ko atdod līgavai vai līgavas mātei	286
m) Vedējus sēdina pie apklāta galda; pie viņiem piesēžas arī līgava	286
n) Vedēji noskaita pātarus un sāk mieloties; pātarus skaita arī pēc ēšanas	286
o) Ēdot vedējus apdzied: visus kopā, dižo vedēju, vedējmāti	287
p) Līgava izceļas no galda	289
r) Nakti pavada neguļot; kas guļ, to ķircina	290
6. <i>Lopu un pūra dalības un pārvešana uz līgavaiņa mājām</i>	290
a) Pūra vedēji jūdz un dancina zirgus un aicina meitu māti kraut tiem pilnus vezumus	290
b) Dziedātājas atbild līgavas vārdā, ka pūrs mazs u. t. t.	292
c) Peļ vedēju zirgus un ratus un prasa pēc taures	293
d) Dažādas dziesmas par pūra vešanu	293
e) Dziedātājas līgavas vārdā aicina tēvu, māti un brāļus dot līgavai viņas tiesu	293
f) Dalībās piesauc Dieva, Laimas un Dēklas palīdzību	294
g) Lopus šķīrot un aizdzenot	295
1) Dziesmas līgavas vai brāļu un māsu vārdā	295
2) Vedēju dziesmas	300
3) Lopusu un ganu meitas dziesmas	301
h) Pūra lopi nonāk līgavaiņa mājās	301
1) Kāzinieki sagaidot peļ lopus un apdzied parādu jeb lopu meitas	301
2) Lopu meitas laiž atvestos lopus kūti un piesien	301
3) Govīm pamet sienu. Govis mauj svešumā	302
4) Lopu meitas prasa pacienāšanu par izciestiem grūtumiem ...	303
i) Dziesmas, pūra mantas nodalot un pūrā iekravājot	303
j) Pārmet tēvam, mātei, bet sevišķi brālim un māršai skopumu	307
k) Brāļa atbilde un pārmetumi māsai	310
l) Pūralādes vai tiņa ārējais izgreznojums	311
1) Pūrs apkalts dzelžiem, sudrabu, zeltu	311
2) Pūra vāks izrakstīts	312
3) Pūrs izpušķots, sevišķi ar zelta rozi uz vāka	312
m) Pūru aizslēdz	313
n) Pūru apklāj ar drānu un apjož	313
o) Pūra pirkšana	313
1) Vedējus nelaiž tik drīz klēti iekšā	313
2) No vairākiem apsegtiem pūriem vedējam jāuzmin līgavas pūrs	313
3) Jaunais brālis vai māte uzsēžas uz pūra un kaulējas ar vedē- jiem par pirkšanas maksu	314
p) Pūru no klēts ārā nesot un ratos liekot	315
1) Līgavas draudzes dziesmas	315
2) Vedēju dziesmas	316
r) Pūra azaidu ēdot, piezobo līgavu	317
s) Jaunākais brālis apsarga pūru ceļā	317
t) Pūru aizvedot	317
1) Daudzina pūru un nožēlo māti un brāļus, kam pūra dēļ jātērējas	317
2) Ved pūru pārnovadis	319
3) Vedēju dziesmas, kad pūru dabūjuši	319

	Lpp.
4) Pūrs aizvests, drīz vedīs pakaļ ligavu	319
u) Pūra vedēji ceļā	320
v) Pūru sagaidot ligavaīņa galā	321
1) Kāzinieki zobojas par tautu meitas pūru	321
2) Panāksnieki daudzina māsiņas pūru	325
3) Vedējs pazaudējis pūra vāka zelta rozi	325
4) Pūru ceļ klēti; panāksnieki peļ tautieša klēti, kāzinieki turpretim tautu meitas pūru	326
5) Meita dzirās vest pūru tālumā, bet nu ievēd turpat kaimiņos	328
7. Izdevas un ligavas vešana	339
a) Dižajam vedējam jāuzmeklē paslēpusies ligava	339
1) Ligava slēpjas klēti vai kūti	339
2) Māte aizslēdz klēts durvis un nelaiž vedējus bez maksas iekšā	340
3) No divām vai vairāk ar palagu apsegtām meitām, starp kuŗām var būt arī pārģērbies vīrietis, vedējam jāuzzīmē vedamā ...	341
4) Vedējs, vilies, izved ligavas vietā vīrieti no klēts	341
5) Ligava, nevarējusi vairs izvairīties, beidzot atrasta	342
b) Vedēji skubina ligavu ģērbties un posties ceļā	342
c) Atbilde vedējiem no ligavas puses	345
d) Laima, Māra un Saule atnākušas izvadīt ligavu tautās	345
e) Ligava vilcinādamās ģērbjas	346
1) Sukā galvu, pin matus	346
2) Aun kājas	348
3) Velk brunčus (lindrakus, svārkus)	353
4) Sedz krūtīs saktu; pušķoņas zelta un sudraba rotaslietām; liek vainagu	354
5) Jož jostu	355
6) Sedz un sadiedz sagšu, villaini	356
7) Sadiedzamo adatu met uz krāsns	359
8) Ligavas draudzes vispārīgas dziesmas par apģērbu un rotu ...	360
9) Vedēju dziesmas par ligavas apģērbu	361
f) Ligavas vedēji jūdž un seglo zirgus	392
1) Vedēju dziesmas, zirgus jūdžot un dancinot	392
2) Panāksnieku dziesmas, kas attiecas uz vedēju un ligavas vedamiem zirgiem, iejūgu, segliem, ratiem u. t. t.	396
3) Ligava baro savu vedamo zirgu	400
g) Arī brāļi seglo savus zirgus	401
h) Mājnieki skubina vedējus braukt projām	402
i) Ligava šķirās un atvadās no savčjiem un no tēva mājām	402
1) No tēva, mātes	402
2) Atvadišanās no brāļiem, māsām, māršām un draudzenēm ...	412
3) No tēva saimes ļaudīm	433
4) No lopiem: govīm, aitām, zirgiem	434
5) No vietām un lietām: istabas; dzirnu kambaņa; nama un ugunsкура; klēts, ābeļu dārza; rožu dārza; kokiem pagalmā; bērzu birzs; ganībām, pieguļas; ierastā ceļa	434
6) Dažādas šķiršanās dziesmas	438
j) Padomi, kā dzīvot tautās	452
SUBSKRIBENTI	459